

768-33/1У

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЯ СЕСІЯ

Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження програми формування та розвитку національної екологічної мережі Дніпропетровської області на 2006 – 2015 роки

Відповідно до статті 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні”, статті 15 Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, рішення Дніпропетровської обласної ради від 19 березня 2002 року № 525-22/ХХХІІІ „Про природно-заповідний фонд області”, з метою вдосконалення мережі природно-заповідного фонду області та збереження на її території цінних природних комплексів, враховуючи подання облдержадміністрації і висновки постійної комісії обласної ради з питань охорони довкілля та використання природних ресурсів, обласна рада **в и р і ш и л а**:

1. Затвердити програму формування та розвитку національної екологічної мережі Дніпропетровської області на 2006–2015 роки.

2. Облдержадміністрації в термін до 1 вересня поточного року надати на розгляд обласної ради календарний план виконання заходів програми у 2006 році.

3. Координацію роботи щодо виконання цього рішення покласти на Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області, головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, контроль доручити постійній комісії обласної ради з питань охорони довкілля та використання природних ресурсів.

Голова обласної ради

М.ШВЕЦЬ

м. Дніпропетровськ
22 березня 2006 року
№ 768-33/1У

Додаток
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/IV

ПРОГРАМА
формування та розвитку національної екологічної мережі
Дніпропетровської області
на 2006–2015 роки

м. Дніпропетровськ
2006 рік

Стан формування національної екологічної мережі на території Дніпропетровської області

Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки затверджена Законом України і розроблена відповідно до рекомендацій Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття в контексті Всеєвропейської екологічної мережі.

Один з елементів формування державної екологічної мережі – розроблення регіональних програм, які повинні формуватися з урахуванням природно-історичних і соціально-економічних особливостей кожного регіону та інтегруватися в загальнодержавну мережу природних територій.

Ступінь антропогенної трансформованості Дніпропетровської області надзвичайно високий: площа сільськогосподарських угідь на території області становить 78,7% (2512,3 тис. га), забудовано 6,0% земель (193,1 тис. га). Площі, що використовуються промисловими підприємствами, становлять 4,9% (157,7 тис. га). Розташування області в центрі України на перехресті багатьох транспортних магістралей, сприятливі гідрокліматичні та ґрунтові умови, наявність потужних запасів мінеральної сировини зумовлюють високу концентрацію промислових об'єктів та інтенсивний розвиток аграрного сектора.

Окремі райони області перебувають у кризовому стані, для виходу з якого необхідне впровадження термінових заходів з боку держави. У першу чергу – це регіон Криворізького залізничного басейну, Нікопольського марганцеворудного басейну, Західно-Донбаського вугільного басейну, м. Жовті Води, міська агломерація Дніпропетровська–Дніпродзержинська–Новомосковська. Більшість ділянок природного середовища розміщена в зоні інтенсивного антропогенного тиску.

У таких умовах надзвичайно важливим є питання виявлення та встановлення заповідного режиму природних територій і об'єктів, які повинні сформувати каркас екологічної мережі регіону. Сучасна мережа природно-заповідного фонду області становить 122 об'єкти загальною площею 34,9 тис. га, що дорівнює 1% від площі області, при середньому показнику для України понад 4%. За розрахунками провідних фахівців у галузі охорони довкілля мінімальна площа природоохоронних територій, необхідна для забезпечення сталого розвитку регіону, повинна дорівнювати не менше 8–11% загальної площі області.

Незважаючи на надзвичайно низьку площу існуючого природно-заповідного фонду, на території області є природно-ландшафтний потенціал, який може стати базовим для формування основних компонентів екологічної мережі. У цьому контексті природа області має ряд специфічних рис, відзначається високим різноманіттям і має значний науково-історичний, рекреаційний потенціал. На території Дніпропетровської області розвинені різноманітні типи байрачних лісів, балкові ландшафти з осередками ендемічно-степової флори та фауни. У межах області є реліктовий Самарський бір – унікальне природне утворення, якому немає рівних у світі. У долинах степових

річок і балках на поверхню виходять кристалічні породи, на яких формуються своєрідні петрофільні біогеоценози. У долинах малих річок формуються багаті біологічним різноманіттям заплавно-борові, галофільні та водно-болотні комплекси.

На території Дніпропетровської області в першій половині ХХ сторіччя налічувалось близько 30 000 видів живих організмів. Нині на Дніпропетровщині зафіксовано понад 1700 видів судинних рослин (водорості, мохи та лишайники залишаються недостатньо вивченими) і близько 12 000 видів тварин. Доля рідкісних і зникаючих видів, занесених до Червоних книг України і Червоних списків, становить, відповідно, 18,6 % – для рослин і 4,3 % – для тварин. Багато видів, ще не взятих під охорону, у сучасних умовах інтенсивно скорочують чисельність. Натомість екосистеми регіону активно заселяються адвентивними видами, що призводить до посилення деградації біологічного різноманіття.

Крім цього природні об'єкти найчастіше мають також і високе історико-культурне значення, що підвищує їх значимість і необхідність збереження для нащадків.

Для вирішення проблем збереження природно-заповідного фонду, відновлення та охорони біологічного різноманіття, формування обґрунтованої системи сталого розвитку природно-територіальних комплексів регіону з найповнішим урахуванням інтересів місцевого населення розроблено програму регіональної екологічної мережі як складової частини Національної та Всеєвропейської екомережі.

Мета програми

Мета програми – формування територіально-функціональної системи екологічної мережі Дніпропетровської області, яка повинна забезпечувати:

досягнення екологічно обґрунтованого мінімуму площі земель природно-заповідного фонду, необхідного для стійкого розвитку природних і окультурених ландшафтів (збільшити відсоток заповідності щонайменше до 8 % від загальної площі Дніпропетровської області);

збереження всього різноманіття природних і напівприродних типів ландшафтів, геологічних пам'яток, ґрунтів, популяцій рідкісних та зникаючих видів флори та фауни регіону;

можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин тварин у межах Дніпропетровської області та сусідніх областей;

збалансоване та невиснажливе довготривале використання природних ресурсів у господарській діяльності населення.

Виходячи з вищезазначеного, основними завданнями програми є:

1. У сфері формування екологічної мережі області:

визначення просторової структури екологічної мережі з метою систематизації та визначення шляхів об'єднання природних середовищ

існування популяцій видів дикої флори та фауни у територіально цілісний комплекс;

визначення площі окремих елементів екологічної мережі для забезпечення сприятливих умов існування, вільного розселення та міграції видів рослин і тварин;

обґрунтування та опрацювання організаційних, економічних, науково-практичних та інших заходів щодо забезпечення процесу формування та захисту екологічної мережі;

визначення ділянок для формування складових елементів мережі – природних регіонів, природних коридорів загальнодержавного значення, їх місця в структурі земельних угідь;

оптимізація площі, структури, стану елементів екологічної мережі, підвищення статусу їх охорони;

резервування та подальше надання статусу заповідних територій, багатим на біорізноманіття, особливо старовіковим природним угрупованням, прирічковим, долинним заплавам та аренним, байракам, степовим ділянкам, типовим та унікальним екосистемам і ландшафтам, середовищам існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин і рослин, геологічним утворенням, еталонним типам ґрунтів тощо;

інформування населення про роль екологічної мережі в дотриманні екологічної рівноваги в регіоні, участь місцевих органів виконавчої влади та населення у збереженні ландшафтного різноманіття.

2. У питаннях охорони та відтворення земельних ресурсів:

удосконалення структури земель сільськогосподарського призначення та їх збагачення природними компонентами, у тому числі за рахунок оптимізації площі сільськогосподарських та зменшення ступеня їх розораності, обмеження руйнівного інтенсивного використання екологічно уразливих земель;

здійснення консервації сільськогосподарських угідь з дуже змитими та дуже дефльованими ґрунтами на схилах крутизною понад 5 – 7 градусів.

3. У питаннях охорони та відтворення водних ресурсів:

екологічне оздоровлення природних територій та акваторій, особливо витоків річок, поліпшення стану заплавної екосистем у межах басейнів річок, Дніпра і всіх його приток у межах області, у тому числі шляхом створення захисних смуг уздовж берегів водних об'єктів, особливо крутих ділянок;

упровадження заходів щодо збереження водно-болотних угідь, посилення їх водозахисної та водорегулюючої здатності;

ренатуралізації та поліпшення заходів щодо збереження водно-болотних угідь, посилення їх водозахисної та водорегулюючої здатності;

ренатуралізації та поліпшення охорони природних комплексів водоохоронних зон водних об'єктів;

визнання всіх постійних та тимчасових природних водостоків елементами екологічної мережі, незалежно від їх розмірів, сучасного стану і порядку притоки.

4. У питаннях охорони, використання та відтворення ресурсів рослинного і тваринного світу:

створення і відтворення в агроландшафтах та інших антропогенних комплексах ділянок лісової, степової, лучної, водно-болотної рослинності та інших природних типів, з урахуванням місцевих ґрунтово-гідрологічних та мікрорелієфних умов на основі принципу екологічної відповідальності;

формування нових ділянок для забезпечення середовищ існування певних видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, та природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, Європейського Червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі, а також видів рослин і тварин, занесених до Червоного списку Дніпропетровської області і включених до переліків міжнародних конвенцій та угод, обов'язкових до виконання Україною;

оптимізація ведення сільського, лісового, мисливського та рибного господарства з урахуванням умов існування видів місцевої флори і фауни;

поліпшення стану охорони, збереження та відтворення зелених насаджень і лісів, які входять до складу зелених зон міст та інших населених пунктів.

5. У питаннях збереження біологічного різноманіття:

збереження, зміцнення та відновлення ключових екосистем та середовищ існування видів рослин і тварин;

стале управління позитивним потенціалом біологічного різноманіття шляхом оптимального використання соціальних і економічних можливостей на регіональному рівні;

урахування принципів збереження та збалансованого і невиснажливого використання біологічного різноманіття в усіх галузях, що використовують це різноманіття або впливають на нього;

здійснення цільових заходів, що відповідають потребам збереження різних типів екосистем (степових, лучних, прибережних, річкових, заплавних, озерних, болотних, лісових) та базуються на правових і фінансових можливостях природокористувачів та органів державної влади.

Обґрунтування принципів формування екологічної мережі Дніпропетровської області

Усі елементи екомережі утворюють єдине ціле, об'єднують ділянки природних ландшафтів у територіально цілісну систему. З огляду на функції площі, видовий склад рослинного та тваринного світу в національній екологічній мережі виділяються елементи міжнародного, загальнодержавного та місцевого значення. Згідно зі схемою, визначеною законом України "Про формування національної екомережі України", у Дніпропетровській області відокремлюються природні регіони, природні ядра, природні коридори та буферні зони.

Природні регіони

Природні регіони формуються на територіях, що мають у своєму складі об'єкти природно-заповідного фонду, відсоток яких значно перевищує середні значення по області. Основу екологічної мережі Дніпропетровської області становлять чотири природні регіони: Верхньодніпровсько-Петриківський, Присамарський, Порожистого Дніпра та Базавлуцько-Кам'янський.

У межах кожного з природних регіонів спостерігається відносно висока концентрація природних ділянок, які мають високе біологічне різноманіття, відіграють суттєву роль у формуванні екологічного осередку області. Із чотирьох регіонів Дніпропетровщини Присамарський має найвищу цінність – він є об'єктом природної спадщини національного та загальноєвропейського значення.

Господарство кожного з регіонів повинно формуватися з урахуванням пріоритетності розвитку заповідних територій найвищого рангу, стимулювання екологічного туризму, вирощування екологічно чистої сільськогосподарської продукції.

Природні ядра

Природні ядра – об'єкти природно-заповідного фонду та інші території особливої охорони.

У межах природних регіонів і в інших важливих для збереження природи місцевостях визначено мережу з 20 екологічних ядер (додаток 3) на базі існуючих і запроектованих об'єктів природно-заповідного фонду. Для того, щоб ядра виконували повною мірою роль ключових осередків дикої природи та позитивно впливали на навколишнє середовище, вони повинні мати значні площі (не менше тисячі гектарів) і високий охоронний статус.

Система з 20 найважливіших екологічних ядер становить національний рівень природоохоронних об'єктів. Вона доповнюється мережею з місцевих природних ядер, які мають важливе значення як інтегруючі елементи екомережі. Місцеві природні ядра виступають у ролі екологічних коридорів для об'єктів національного значення. Такі території під час заповідання отримують статус заказників, заповідних урочищ і пам'яток природи. Мережа місцевих ядер формується з мережі балок, малих річок, лісових масивів (природного та штучного походження), тимчасових і постійних водотоків, природних і напівприродних водойм, відслонень гірських порід, степових цілинних ділянок та ін.

Виходячи з аналізу матеріалів Комплексної експедиції Дніпропетровського університету з дослідження лісів степової зони Дніпропетровської організації Українського товариства охорони природи Держуправління екоресурсів та інших установ, в програмі екологічної мережі Дніпропетровської області передбачене створення 158 природно-заповідних ядер місцевого значення (додаток 4), а також 9 ядер антропогенного походження (додаток 5).

Екологічні коридори

Екологічні коридори формуються ділянками природних ландшафтів витягнутої конфігурації, різної ширини, довжини та форми. Вони являють собою безперервні територіальні утворення, які виконують функцію комунікаційних елементів екологічної мережі. Екологічні коридори мають забезпечувати відповідні умови для збереження фауни та флори, обмін генофондом між популяціями різних природних ядер і регіонів.

Екологічні коридори (додаток 7) належать до природоохоронних територій, однак, на відміну від об'єктів природно-заповідного фонду, у їх межах може зберігатися традиційний спосіб господарювання (якщо останній не спричиняє принципових змін у структурі екосистем).

Територією Дніпропетровської області проходить два транснаціональні коридори вищого рівня – Дніпровський меридіональний та Південноукраїнський степовий широтний (стаття 7 Закону України “Про загальнодержавну програму формування національної екомережі України на 2001–2015 роки”).

Дніпровський меридіональний коридор територіально обмежений долиною Дніпра, перетинає всю область, бере початок на півночі від с. Мишурин Ріг і безперервно тягнеться до межі з Запорізькою областю (по р. Велика Осокорівка), виходить за межі області та знову заходить на південні межі Томаківського, Нікопольського та Апостолівського районів. У межах цього коридору нині сформовано певну кількість природно-заповідних територій (Дніпровсько-Орільський природний заповідник, лісові заказники Верхньодніпровщини, заказник Урочище Яцево, два іхтіологічних заказники), потребують створення Мишуринорізький, Домоткань-Самотканський, Петриківський, Дніпрові Пороги та Базавлуцько-Кам'янський регіональні ландшафтні парки, заказники загальнодержавного та місцевого значення (додатки 3, 4).

Широтний Південноукраїнський коридор об'єднує розрізнені степові ділянки незначної площі – залишки зонального степового природного комплексу. У межах коридору майже відсутні існуючі заповідні території, місцевість сильно антропогенно трансформована. Необхідно створити комплекс ядер і мережу локальних коридорів, які утворять каркас транснаціонального степового коридору в межах Криворізького, Широківського, П'ятихатського, Софіївського, Криничанського, Нікопольського, Апостолівського, Солонянського, Томаківського, Синельниківського, Васильківського, Покровського та Межівського районів. Основні природно-заповідні ядра запроектовані в межах цього коридору, регіональні ландшафтні парки Інгулецький, Балка Кобильна, Томаківський, Сурський, Васильківський (регіональний ландшафтний парк або заповідник), Дібрівський (додатки 3, 4). При цьому три заповідні ядра (Дніпрові Пороги, Томаківський та Базавлуцько-Кам'янський регіональні ландшафтні парки) розташовані на перехресні меридіонального та широтного коридорів.

Буферні зони

Буферні зони створюються для захисту природних регіонів, ядер екомережі та коридорів від негативної дії зовнішніх чинників, забезпечення дотримання в їх межах більш сприятливих умов для самовідновлення екосистем, оптимізації форм господарювання. Межі буферних зон встановлюються диференційовано в кожному випадку під час проектування природних ядер і коридорів, виносяться на картографічні матеріали земельного кадастру і доводяться до відома землекористувачів. Режим буферних зон встановлюється окремо для кожного елемента екомережі та затверджується одночасно з режимом для природних ядер і екологічних коридорів.

Складові структурних елементів екологічної мережі

Складовими структурних елементів екологічної мережі є (згідно зі ст.5 розділу I Закону України “Про екологічну мережу”):

об’єкти природно-заповідного фонду (існуючі та зарезервовані для наступного заповідання) – основні елементи екологічної мережі;

водні об’єкти (озера, водосховища, річки), водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів і зони санітарної охорони, що утворюють відповідні басейнові системи;

ліси (штучні та природні);

курортні та лікувально-оздоровчі території з їх природними ресурсами;

рекреаційні території для організації масового відпочинку населення й туризму;

усі інші природні території (ділянки степової рослинності, луки, пасовища, кам’яні розсипи, піски, солончаки тощо);

земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

земельні ділянки – місця перебування тварин або зростання рослин, занесених до Червоної книги України;

земельні ділянки – місця перебування тварин або зростання рослин, занесених до Червоного списку Дніпропетровської області;

землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання – пасовища, луки, сіножаті тощо;

акваторії водосховищ, водно-болотні угіддя великих штучних рибогосподарських водойм – важливі території гніздування та перебування водно-болотних птахів;

земельні ділянки, виведені з циклу гірничодобувних робіт (рекультивовані та відновлені природним шляхом землі), у межах яких перспективне відродження природних екосистем.

Співвідношення різних категорій земельних угідь, перспективних для формування елементів екологічної мережі, наведено в додатку 1. Зведен відомості щодо розвитку структури регіональної екологічної мережі в розрізі основних складових елементів наведено в додатку 2.

Строки та етапи виконання програми

Формування більшості елементів екологічної мережі Дніпропетровської області планується завершити в 2015 році.

У цей період формування екологічної мережі статус національних природних парків надається двом об'єктам; кількість природних заповідників не збільшується, але оптимізується та розширюється територія Дніпровсько-Орільського природного заповідника (включаються острови та коси Дніпра, Миколаївський піщаний степ і ділянки заплави, затверджується Положення про охоронну зону заповідника та виносяться в природу її межі). Решта природних ядер набуває статусу регіональних ландшафтних парків (усього – 17); у їх межах формується система пам'яток природи, заказників місцевого та загальнодержавного значення.

Після формування мережі природних ядер (у 2016–2025 рр.) необхідне підвищення статусу окремих об'єктів системи природних заповідних ядер виділення в межах національного природного парку Міжнародного Біосферного резервату, реорганізація регіональних ландшафтних парків Дніпрові Пороги, Дібрівський, Домоткань-Саксаганський, Мишурино-Різький Базавлуцько-Кам'янський у національні природні парки, присвоєння статусу природного заповідника Васильківському степовому комплексу (у межах Павлоградського району).

Перелік завдань і заходів програми

Завдання програми (додаток 8) визначені відповідно до її мети:
 формування правової бази розвитку екологічної мережі області;
 забезпечення проведення проектно-дослідних, інвентаризаційних і кадастрових робіт із створення елементів екологічної мережі;
 забезпечення виконання практичних заходів на території екологічної мережі;
 забезпечення проведення інформаційних і освітньо-виховних заходів щодо функціонування екомережі.

Формування правової бази розвитку екомережі області

Передбачається послідовне формування низки нормативно-правових актів, які приймаються на регіональному рівні та спрямовані на вирішення завдань, визначених програмою екомережі. Прийнято ряд важливих для втілення концепції екомережі рішень обласної ради від 19.03.2010 № 525-22/XXIII “Про природно-заповідний фонд області”, від 20.10.2010 № 305-13/XXIII “Про затвердження Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні в межах області та Положення про нього”, від 19.03.2010 № 526-22/XXIII “Про затвердження Переліку рідкісних видів тварин і таких, і перебувають під загрозою зникнення на території Дніпропетровської області. Потребують розроблення та прийняття на обласному рівні рішення з таких питань:

обмеження використання природних ресурсів (у першу чергу рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, мінеральної сировини);

вдосконалення механізму справляння цільових компенсаційних відшкодувань, спрямованих безпосередньо на відновлення та збереження природно-заповідного фонду та біологічного різноманіття в межах області;

встановлення типових охоронних режимів для кожного з типів природних екосистем, їх юридичне затвердження;

розроблення та впровадження механізму покарання порушників режиму охорони земель, зарезервованих для заповідання та створення екологічних коридорів екомережі.

Проектно-дослідні, інвентаризаційні та кадастрові роботи

Проект – основний документ, за наявності якого приймаються рішення щодо оголошення нових і розширення існуючих об'єктів природно-заповідного фонду. Згідно з чинним законодавством планується проведення таких типів проектних робіт:

розроблення проектів створення заповідних об'єктів;

розроблення проектів організації території;

розроблення проектів відведення земель.

Інвентаризаційні та кадастрові роботи, спрямовані на розроблення проекту формування екологічної мережі Дніпропетровської області, збір, систематизацію та управління базою даних про стан природно-заповідних територій, їх тваринний і рослинний світ, геологічну спадщину, природні рекреаційні ресурси – основа для формування будь-яких природоохоронних заходів, у тому числі й проектування лімітів використання природних ресурсів.

1. Розроблення проекту формування екологічної мережі області

Основною для розроблення проекту повинна бути структура екомережі, затверджена програмою. У проекті повинні бути розділи щодо формування системи екологічних ядер, екологічних коридорів та буферних зон, пропозиції щодо режиму охорони та напрями розвитку територій окремих елементів мережі, обґрунтування доцільності кожного із заходів та очікувані результати відносно збереження біорізноманіття, економічних наслідків.

Проект потребує створення спеціалізованого трудового колективу для його виконання із залученням провідних фахівців регіону з різних установ і організацій, у першу чергу наукових та проектних. Проектна документація повинна супроводжуватися детальними обґрунтованими картографічними матеріалами з використанням сучасних технологій (ГІС, GPS). Усі інші конкретні проекти повинні бути логічно пов'язаними і узгодженими з загальним проектом формування екомережі області.

2. Розроблення проектів створення, розширення та організації територій для природних ядер національного значення

У структурі екомережі і системі природних територій ключове й найважливіше значення мають великі території цілісної конфігурації і значних розмірів, які створюються з таким розрахунком, щоб екосистеми в їх межах,

по-перше, були найбільш наближені до природного первісного стану, по-друге, мали б перспективи щодо саморегулювання і автономного існування в просторі. Таким вимогам на сьогодні відповідають національні природні парки, природні та біосферні заповідники.

Необхідною передумовою для створення цих категорій природно-заповідного фонду України є наявність проектів їх створення. Питання щодо заповідання Самарського бору і долини річки Оріль порушувалися науковцями і природоохоронцями багаторазово, починаючи з 1920-х років, однак до цього часу ці території так і не отримали відповідного статусу, та все ж таки зберегли значною мірою унікальні природні комплекси, які потребують негайного заповідання. Ці об'єкти мають національне значення і заслуговують надання статусу національних природних парків найближчим часом.

Створення національних природних парків у долині р. Самари та р. Оріль а також розширення Дніпровсько-Орільського природного заповідника є завданням першого етапу проектування (додаток 3). Однак до елементів екомережі національного значення належить ще цілий ряд природних територій, у межах яких передбачається поетапне резервування земель створення загальнодержавних заказників, регіональних ландшафтних парків та на останньому етапі – національних природних парків. Слід зауважити, що регіональні ландшафтні парки згідно з Законом України „Про природно-заповідний фонд України” є об'єктами місцевого значення. Однак у рамках цієї програми території, перспективні для створення регіональних природних парків, адміністративно залишаючись місцевими об'єктами за значенням їх для формування системи екомережі, збереження природних екосистем та біорізноманіття, мають безумовно національне значення. У випадках, коли формуються сприятливі передумови, можливо створювати національні природні парки в межах зарезервованих територій, минаючи етапи організація заказників (або регіональних ландшафтних парків) (додаток 3).

3. Розроблення проектів відведення земель для об'єктів, у межах яких вилучаються земельні ділянки для надання в постійне користування національних природних парків та заповідників

Проекти є складовою частиною в комплексі робіт щодо створення (розширення) національних природних парків, природних заповідних та інших об'єктів, для яких передбачається вилучення земель для надання в постійне користування адміністраціям заповідних установ. Вони складаються згідно чинними вимогами земельного та природоохоронного законодавства передбачають комплекс робіт зі з'ясування меж, погодження з землевласниками, визначення координат, винесенням меж у натуру, прийняття відповідних рішень місцевих органів влади, внесення змін у державний земельний кадастр. Кінцевим етапом робіт щодо врегулювання відносин до національних природних парків і заповідників є видача державних актів про право постійного користування землею для установ природно-заповідного фонду.

4. Розроблення проектів створення і розширення земель для організації об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення

Передбачається поетапне обстеження і оцінка природних територій, зазначених у додатку 4 цієї програми, як природних ядер місцевого значення з розробленням проектів і затвердженням вивчених територій у статусі об'єктів природно-заповідного фонду. Ядра екомережі мають місцеве або регіональне значення з огляду на їх значення для підтримання системи екомережі, але за окремими показниками (критеріями) вони можуть затверджуватись як об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення. Особливо це стосується пам'яток природи, геологічних об'єктів а також місць зростання рідкісних видів Червоної книги України, які мають обмежені площі, але велике значення для збереження окремих видів або природних угруповань.

5. Розроблення комплексного плану дій щодо збереження і відновлення біорізноманіття

Проблема збереження біорізноманіття в рамках програми формування екомережі потребує окремого підходу і розроблення системи конкретних заходів, спрямованих на збереження і відновлення, підтримання біорізноманіття регіону на належному рівні. Для виконання цього завдання необхідно створити регіональну стратегію збереження біорізноманіття. Пріоритети в такій стратегії повинні бути спрямовані на збереження рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, а також екосистем різних рівнів, з максимальним охопленням усього їх різноманіття, обґрунтування і впровадження в практику невиснажливих способів використання природних живих ресурсів, створення центрів реінтродукції і репарації, а також – збереження генетичного фонду флори та фауни регіону. Найважливішою передумовою для здійснення такого проекту є якомога повніший збір та висвітлення інформації щодо стану біорізноманіття різних ландшафтів та територіальних ділянок Дніпропетровської області.

6. Інвентаризаційні та кадастрові роботи

Інвентаризаційні та кадастрові роботи є найважливішою ланкою в системі формування регіональної екологічної політики в галузі використання природних ресурсів, збереження біорізноманіття та управління заповідним фондом. Збір, систематизація та управління базою даних про стан окремих компонентів природного середовища, зокрема природно-заповідних територій, об'єктів тваринного та рослинного світу, геологічної спадщини (додаток 6), природних рекреаційних ресурсів, є основою для формування будь-яких природоохоронних заходів, обґрунтованою інформацією для раціонального проектування системи ядер та коридорів екомережі. Кадастрові дані є основним джерелом інформації, на яку необхідно посилається під час проектування лімітів використання природних ресурсів, прогнозування близьких та віддалених шляхів розвитку дикої природи і природного довкілля регіону взагалі.

У рамках програми кадастрові та інвентаризаційні роботи розподіляються на два важливих блоки – інвентаризацію природних комплексів природно-

заповідного фонду й елементів екомережі та інвентаризацію об'єктів тваринного і рослинного світу зокрема.

Заходи з реалізації програми

Програмою передбачається принципова зміна підходу до утримання заповідного фонду, з обов'язковим щорічним виділенням мінімальних коштів, необхідних для утримання всіх існуючих об'єктів. Основні статті витрат на утримання об'єктів природно-заповідного фонду такі:

- проведення заходів з охорони території;
- встановлення межових та інформаційних знаків;
- налагодження спостережень за станом природних систем;
- проведення природоохоронних заходів, спрямованих на відновлення природного середовища в межах заповідних територій.

Незалежно від форм власності та характеру використання земель, які належать до природно-заповідного фонду області, для кожного з об'єктів програмою передбачено розроблення проекту винесення меж у природу, визначення меж об'єкта на місцевості.

До практичних заходів належить також створення регіонального міжвідомчого науково-дослідного центру з питань заповідної справи. Це дозволить отримувати якісно нові наукові рекомендації, висновки, проводити більш кваліфіковано оцінку впливу на навколишнє середовище різних видів господарської діяльності. Існування спеціалізованого центру дозволить більш раціонально використовувати кошти для виконання визначених програмок екомережі завдань.

Для наукового забезпечення виконання заходів із формування національної екологічної мережі програмою передбачається проведення фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на розроблення рекомендацій і методів збереження та відтворення природних екосистем оцінку сучасного стану природних ландшафтів, обґрунтування найбільш ефективних заходів збалансованого та невиснажливого використання природних ресурсів у межах екологічної мережі, створення відповідних банкі даних і геоінформаційних систем.

1. Утримання та збереження об'єктів природно-заповідного фонду області

На сьогодні, за винятком Дніпровсько-Орільського природного заповідника, кошти на утримання існуючих об'єктів природно-заповідного фонду практично не виділяються, що є однією з основних причин деградації дикої природи регіону і того, що більшість заповідних об'єктів на сьогодні існують тільки фіктивно, тобто без дотримання необхідного режиму їх охорони.

Тому програмою передбачається принципова зміна підходу до утримання заповідного фонду, з виділенням мінімальних коштів, необхідних для утримання існуючих об'єктів, для чого необхідно терміново розробити механізм цільового фінансового забезпечення для кожного з об'єктів виходячи з реальних потреб на його утримання. Основні статті витрат при утриманні

об'єктів природно-заповідного фонду повинні виділятися на організацію заходів з охорони території, встановлення межових та інформаційних знаків, налагодження спостережень за станом природних систем, за необхідності – проведення природоохоронних заходів, спрямованих на відновлення природного середовища в межах заповідних територій та обмеження зовнішніх негативних впливів. фінансування на утримання передбачається за рахунок джерел не заборонених чинним законодавством.

2. Розроблення проектів реконструкції та розвитку території парків–пам'яток садово-паркового мистецтва

Парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва, не зважаючи на те, що є об'єктами штучного походження, відіграють важливу роль у системі екомережі, оскільки є осередками екологічно позитивного довкілля в межах щільних міських забудов. У парках зберігаються природний та напівприродний ґрунтовий покрив, окремі елементи природного ландшафту, водойми, деревні насадження і рослинний покрив. У парку створюються сприятливі умови для гніздування і перепочинку мігруючих птахів, окремих видів ссавців, багатьох безхребетних тварин. Однак на сьогодні природні комплекси парків області зазнають все більшого натиску з боку людини, і трансформуються в напрямках забудови, розміщення торговельних майданчиків та пунктів громадського харчування. Тому на сьогодні проблема розроблення і затвердження проектів реконструкції та розвитку територій парків–пам'яток садово-паркового мистецтва є дуже актуальною і нагальною. У проектах повинні бути розраховані максимально допустимі обсяги рекреаційного навантаження, кількість торговельних пунктів та атракціонів тощо. Усі розділи проектів повинні бути першочергово спрямованими на максимальне збереження природного середовища в межах парків, виділення значних площ для зон „тихого відпочинку”, передбачати збільшення біорізноманіття дендрологічного та флористичного багатства парків, але з урахуванням особливостей місцевої флори, притаманної для цих територій у минулому. Проекти передбачають заборону пересування автомобілів у межах парків, цілісність їх меж, можливе встановлення охоронних зон навколо парків.

3. Врегулювання земельних питань на територіях природно-заповідного фонду

Система практичних заходів, які мають бути спрямовані на врегулювання земельних відносин і гострих суперечностей, які утворилися на сьогодні у зв'язку з розбіжністю інтересів природоохоронних установ, об'єктів природно-заповідного фонду, з одного боку, з інтересами землекористувачів та землевласників – з іншого. Найважливішими заходами в цій галузі відносин є уточнення меж усіх існуючих та новостворюваних об'єктів природно-заповідного фонду та поетапне винесення цих меж у природу, із закріпленням межовими знаками загальноприйнятого державного зразка. Подальше вирішення земельних питань у рамках програми екомережі можливе за умов внесення змін до діючого в Україні земельного законодавства, зокрема

спрощення процедури погодження створення нових заповідних об'єктів, налагодження механізму податкових пільг тощо.

Не залежно від форм власності і характеру використання земель, які належать до природно-заповідного фонду області, для кожного з об'єктів повинен бути складений проект винесення меж в натуру, а межі об'єкта, визначені на місцевості. Робота має принципове значення для збереження територіальної цілісності об'єктів природно-заповідного фонду, організації контролю за використанням природних ресурсів та проведення моніторингу за динамікою екосистем.

4. Виведення малопродуктивних, еродованих та цінних у природоохоронному значенні земель з інтенсивного сільсько-господарського використання

Цей розділ передбачає широкомасштабний комплекс заходів, кінцева мета яких – перерозподіл категорій земель і зміна характеру їх використання, а саме: замість інтенсивного сільськогосподарського обігу малопродуктивних та еродованих земель – встановлення для них такого типу господарювання, згідно з яким забезпечуватиметься збереження ґрунтового покриву, припинення ерозійних процесів, підвищення продуктивності природним шляхом тощо. Основними з таких заходів є переведення орних земель під багаторічні насадження, створення лісових масивів, полежахисних смуг і водоохоронних лісів. У рамках цих заходів передбачається створити охоронні (неорані) зони навколо всіх байрачних лісів, розширити неорану частину схилів балок створюючи не тільки багаторічні насадження, але й відновлюючи степові ділянки на перелогах. Дозволяється обмежене використання таких ділянок для випасання худоби та під сіножаті.

Заходи щодо лісових насаджень в області та переведення земель під залуження передбачені обласними програмами розвитку земельних відносин та програмою „Ліси України”. Однак під час проектування конкретних заходів межах цих програм необхідно обов'язкове узгодження їх з положенням програми екомережі, виходячи з пріоритетів відновлення природного середовища за принципами екологічної відповідності і не пошкодження існуючих природних екосистем.

Крім того, у рамках цього блоку заходів передбачається відновлення земель, порушених гірничодобувною промисловістю. Проекти рекультивуації повинні передбачати відновлення первісного рельєфу, створення екосистем близьких за складом до тих біогеоценозів, які були притаманні ділянці рекультивації до початку руйнації цих земель.

5. Організаційні заходи

До практичних заходів належать ще два важливих завдання: створення регіонального міжвідомчого науково-дослідного центру з питань заповідної справи і біорізноманіття, створення центрів штучного розведення рідкісних таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин.

Комплекс робіт з формування програми екомережі потребує створення в регіоні спеціалізованого науково-дослідного центру, який повинен вивча

виключно проблеми формування екомережі, розвитку заповідної справи та збереження біорізноманіття. Створення такого центру дозволить отримувати якісно нові наукові рекомендації, висновки, проводити більш кваліфіковано оцінку впливу на навколишнє середовище різних видів господарської діяльності, зокрема впливу на об'єкти дикої природи. Центр зосередить в собі інформацію в галузі стану природного середовища, охорони та збереження рослинного і тваринного світу тощо.

Центри штучного розведення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин можуть формуватися на базі існуючих ботанічних садів і дендропарків, розплідників і вольєрних комплексів мисливських господарств області тощо. Доцільним також є створення зоологічного парку регіонального значення, а також нових ботанічних садів як спеціалізованих науково-практичних установ, у яких повинні вивчатися питання відновлення популяцій зниклих та зникаючих видів тварин і рослин області. Будь-які заходи з розведення в штучних умовах, розселення і контролю за популяціями як рослин, так і тварин у межах області повинні здійснюватися під контролем координаційної ради з проблем розвитку екомережі області спільно з відповідними науковими установами.

Інформаційні та освітньо-виховні заходи

Формування громадської думки, широке інформування населення щодо ходу виконання програми екомережі, обговорення різних аспектів її функціонування в широких колах громадськості – останній блок заходів.

За цим напрямом робіт передбачається методична підготовка та інформаційне забезпечення викладачів навчальних закладів, створення музейно-демонстраційних залів при навчальних закладах, спрямованих на висвітлення проблем збереження дикої природи.

Важливе використання в цій роботі сучасних демонстраційних засобів, засобів масової інформації (друковані видання, телебачення та радіо), польових оглядових екскурсій, заохочення заінтересованої молоді через систему Малої академії наук, сприяння молодіжним дослідженням тощо. Ураховуючи значний потенціал юннатівського руху, доцільно впровадити мережу шкільних моніторингово-дослідних центрів у всіх районах області, на базі яких учні під керівництвом вчителів і методистів будуть вивчати стан навколишніх природних ділянок – складових екомережі, проводити моніторингові дослідження стану популяцій тварин і рослин. У рамках цього блоку першочергово необхідно підтримувати існуючі осередки, які набули достатнього досвіду в галузі проведення еколого-освітніх заходів (Обласний еколого-натуралістичний центр, Еколого-туристичне об'єднання "Орлан", районні станції юних натуралістів, еколого-публіцистичний бюлетень "Свята справа", газета "Джерело", Дніпропетровська обласна телерадіокомпанія, краєзнавчий клуб "Ріднокрай" тощо), а також сприяти створенню нових осередків пропаганди ідей збереження дикої природи серед освітян, журналістів, науковців тощо.

Ресурсне забезпечення програми

Фінансування виконання комплексу заходів, передбачених програмою, здійснюватиметься за рахунок джерел не заборонених чинним законодавством.

Орієнтовні обсяги фінансування програми (додаток 9) – 30950 тис. грн.

Обсяг необхідних для реалізації програми коштів і перелік додаткових заходів буде щорічно уточнюватися з урахуванням бюджетних можливостей і встановлених пріоритетів програми.

Організація управління та контролю за ходом виконання програми

Реалізація програми здійснюється в порядку, встановленому чинним законодавством. Правова основа реалізації програми – Конституція та закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, рішення обласної ради, розпорядження голови обласної державної адміністрації. Реалізація програми здійснюється в комплексі з іншими загальнодержавними та обласними програмами екологічного та соціально-економічного спрямування.

Контроль за виконанням програми здійснюватиме головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, а також Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області. Відповідальні за виконання заходів подають звіти до відділу природоохоронних ресурсів управління природних ресурсів та економічного аналізу головного управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, а після завершення виконання заходу оформляють підсумковий звіт про його виконання.

Після завершення виконання програми головне управління промисловості та розвитку інфраструктури Дніпропетровської обласної державної адміністрації готує підсумковий звіт про виконання програми.

Для координації діяльності усіх сторін, що беруть участь у реалізації проекту програми, створено дорадчий орган – координаційну раду (розпорядження голови облдержадміністрації від 22.06.2004 № 261-р-04).

Очікувані кінцеві результати виконання програми

Реалізація програми формування національної екологічної мережі Дніпропетровської області на 2006–2015 роки забезпечить:

- поліпшення якості стану довкілля;
- створення системи природних ядер і екологічних коридорів;
- збереження унікальних елементів флори та фауни Дніпропетровської області;

- запобігання незворотній втраті частини біологічного різноманіття регіону (більше 1500 видів рослин і тварин, що є під загрозою зникнення на території Дніпропетровської області);

розвиток і відновлення ресурсної бази для екологічного туризму, відпочинку та оздоровлення населення;

інтеграцію природоохоронних територій області в національну екологічну мережу;

ренатуралізацію земельних угідь, що вилучаються із сільськогосподарського використання;

підвищення ефективності та узгодженості діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських екологічних організацій у розв'язанні проблем екологічної безпеки України;

підвищення рівня екологічної освіти та виховання молоді регіону;

підвищення статусу регіону та його інтеграцію до Європейської спільноти завдяки поліпшенню екологічної ситуації та гармонізації взаємостосунків між людиною та природою.

Конкретними результатами виконання програми стануть:

збільшення площі об'єктів природно-заповідного фонду області до 364,6 тис. га;

збільшення кількості об'єктів природно-заповідного фонду;

отримання 2 об'єктами статусу національних природних парків;

оптимізація та розширення території Дніпровсько-Орільського природного заповідника (включення островів і кіс Дніпра, Миколаївського піщаного степу, ділянок заплави, затвердження Положення про охоронну зону заповідника) та винесення в природу його меж;

отримання статусу регіональних ландшафтних парків 17 природними об'єктами;

винесення меж об'єктів природно-заповідного фонду в природу;

створення цифрової геоінформаційної бази даних природно-заповідного фонду із застосуванням GPS-технологій;

виготовлення та встановлення інформаційно-межових знаків на всіх об'єктах природно-заповідного фонду;

створення та утримання мережі моніторингових стаціонарів у межах 10 найважливіших природних ядер екомережі;

здійснення системи заходів із виконання зобов'язань України за міжнародними угодами;

створення веб-сайта в мережі Інтернет, присвяченого проблемам розбудови екомережі області та заповідній справі;

створення відеопродукції та друкованих матеріалів, присвячених проблемам дикої природи та розбудови екомережі, поширення інформації через мережу навчально-виховних закладів;

видання Червоної та Зеленої книг Дніпропетровської області;

створення регіонального міжвідомчого науково-дослідного центру з питань заповідної справи;

розроблення проектів реконструкції (створення) та розвитку територій парків – пам'яток садово-паркового мистецтва;

розроблення та впровадження в практику проектів відновлення природних комплексів у ядрах екомережі антропогенного походження.

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

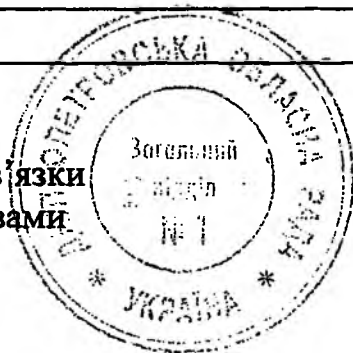
А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 1 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

**Земельні угіддя – складові
екологічної мережі Дніпропетровської області**

№ з/п	Назва угіддя	Площа угідь	
		тис. га	у % до загальної площі області
1.	Сіножаті	17,7	0,5
2.	Пасовища	317,8	10,0
3.	Ліси та інші лісовкриті площі (всього) у тому числі:	190,8	6,0
	лісовкритих земель лісового фонду	164,7	5,2
	лісосмуги	39,3	1,2
	чагарники	3,8	0,1
4.	Болота	26,5	0,8
5.	Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	3,9	0,1
6.	Води (всього) у тому числі:	156,5	4,9
	природні водотоки	22,9	0,7
	штучні водотоки	4,2	0,1
	озера та лимани	10,0	0,3
	штучні водосховища	97,6	3,0
	Усього:	713,2	22,3

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 2 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

Основні елементи екологічної мережі Дніпропетровської області

Структурні елементи екомережі	Кількість			Орієнтовна площа, тис. га				
	на 01.06.2006 р.	проєктується на 2015 р.	на подальшу перспективу	на 01.06.2006 р.	проєктується на 2015 р.	у % до загальної площі області	на подальшу перспективу	у % до загальної площі області
Природні регіони:	–	4	4	–	310	9,7	310	9,7
Природні ядра (об'єкти природно-заповідного фонду):	122	296	339	34,9	364,6	11,4	490,0	15,1
Національні природні парки	–	2	5	–	95,0	3,0	132,0	4,1
Природні заповідники	1	1	2	3,8	4,5	0,1	14,5	0,4
Біосферні заповідники	–	–	1	–	–	–	40,0	1,2
Регіональні ландшафтні парки	–	9	11	–	121,0	3,8	103,5	3,2
Заказники загальнодержавного значення	22	24	40	23,67	74,1	2,3	100,0	3,1
Інші категорії природно-заповідного фонду	99	не менше 260	280	7,5	70	2,2	100	3,1
Екологічні коридори	2	141	191	Площі екокоридорів будуть визначатись під час розробки проєкту екологічних коридорів області				
Транснаціональні	2	2	2					
Регіональні першого порядку	–	39	39					
Місцеві	–	100						

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 3 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

Формування системи найважливіших природних ядер екологічної мережі Дніпропетровської області

№ з/п	Назва природного ядра	Адміністративні райони, в яких розташовано природне ядро	Орієнтовна площа, тис. га	Сучасний стан території	Заходи, що проектуються на І-му етапі (до 2015 року)	Орієнтовна вартість, тис. грн.	Рік створення	Заходи на подальшу перспективу (кінцевий статус території)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
І. Національні природні парки								
1.	Самарський бір (створення)	Павлоградський, Новомосковський	40,0	Старовікові заплавні і борові ліси, заплавні і галофітні луки, водно-болотні угіддя, байраки, степові цілинки, лимани і солончаки, озера, річка Самара, ярugi й балки	Створення національного природного парку	340	2009	Організація біосферного заповідника

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	Орільський (створення)	Юр'ївський, Новомосковський, Магдалинівський, Царичанський, Петриківський	55,0	Заплавні ліси та луки, боровий комплекс, галофільні луки і лимани, степові схили, озера і болота	Створення національного природного парку	320	2010	Створення національного природного парку
II. Природні заповідники:								
3.	Дніпровсько- Орільський (розши- рення)	Дніпропетров- ський, Петриківський	4,5	Середньозаплавні ліси, річища і ерики, плавні, боровий комплекс, острови і коси Дніпра, луки	Розширення території існуючого природного заповідника	50	2006	Природний заповідник
III. Регіональні ландшафтні парки та загальнодержавні заказники:								
4.	Петриківсь- кий (створення)	Петриківський	20,0	Піщаний боровий і степовий комплекс, галофітні діброви, солонцюваті луки і трав'яні болота	Створення регіонального ландшафтного парку	150	2007	Регіональний ландшафтний парк

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	Кільченський (підвищення статусу і розширення)	Новомосковський, Дніпропетровський	7,0	Заплавні й байрачні ліси, річка Кільчень, луки, яруги і балки, степові цілини	Створення регіонального ландшафтного парку	60	2010	Регіональний ландшафтний парк
6.	Волощанський (підвищення статусу і розширення)	Юр'ївський	15,0	Байрачні ліси, степові цілинки, річка Тернівка, балки	Створення регіонального ландшафтного парку	120	2013–2014	Регіональний ландшафтний парк
7.	Петропавлівський (підвищення статусу і розширення)	Петропавлівський	15,0	Лимани і озера, стариці й річище Самари, заплавні луки і діброви	Створення загальнодержавного заказника	140	2006	Створення регіонального ландшафтного парку
8.	Синельниківський (підвищення статусу і розширення)	Синельниківський	3,5	Байрачні ліси, балки і степові цілинки, численні джерела й водотоки	Створення загальнодержавного заказника	60	2007	Створення регіонального ландшафтного парку
9.	Васильківський степовий (створення)	Васильківський, Павлоградський	10,0	Цілинні та перелогові степові системи	Створення загальнодержавного заказника	100	2011	Створення природного заповідника

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	Дібрівський (підвищення статусу і розширення)	Покровський	12,0	Заплавні та борові ліси, петрофільні угруповання, річка Вовча, степові схили	Створення регіонального ландшафтного парку	90	2008	Створення національного природного парку
11.	Домоткань- Самоткань- ський (створення)	Верхньодніп- ровський	30,0	Байрачні й штучні ліси, степові цілилки, заплавні луки р. Самоткань, р. Домоткань, яри та балки	Створення регіонального ландшафтного парку	250	2009	Створення національного природного парку “Верхньодніп- ровський” (2 черга)
12.	Мишурино- різький (створення)	Верхньодніп- ровський	10,0	Байрачні ліси, заплава р. Омельник, узбережні угруповання р. Дніпро, степові цілилки	Створення регіонального ландшафтного парку	80	2011	Створення національного природного парку “Верхньодніп- ровський” (1 черга)
13.	Сурський (створення)	Верхньодніп- ровський, Криничан- ський, Солонянський	8,0	Байраки, степові балки, петрофільні угруповання, р. Мокра та р. Суха Сура	Створення загально- державного заказника	90	2010	Створення регіонального ландшафтного парку

1	2	3	4	5	6	7	8	9
14.	Саксаганський (створення)	П'ятихатський, Криворізький	6,0	Степові балкові системи, петрофільні угруповання, витоки р. Саксагань, унікальні штучні лісові масиви	Створення загальнодержавного заказника	70	2012	Створення регіонального ландшафтного парку
15.	Інгулецький (підвищення статусу і розширення)	Криворізький	4,0	Кам'янистий степ, петрофільні угруповання, русло р. Інгулець, балкові системи	Створення регіонального ландшафтного парку	40	2011	Регіональний ландшафтний парк
16.	Балка Кобильна (створення)	Широківський	5,0	Степові та тальвегові трав'янисті угруповання, штучні лісові насадження, карстові форми рельєфу	Створення регіонального ландшафтного парку	45	2008	Регіональний ландшафтний парк
17.	Середньо-Базавлуцький (створення)	Криничанський	5,0	Балкові степові системи, петрофільні угруповання, річка Базавлук з притоками	Створення загальнодержавного заказника	30	2013	Створення регіонального ландшафтного парку

1	2	3	4	5	6	7	8	9
18.	Кам'янсько-Базавлуцький (створення)	Апостолівський, Нікопольський	7,0	Кам'янистий степ, вапнякові відслоєння, каньйони та водоспади, русло р. Кам'янки, балкові системи	Створення загальнодержавного заказника	75	2006	Створення національного природного парку
19.	Томаківський (створення)	Томаківський	5,0	Балкові степові системи, зсувне узбережжя Каховського водосховища, рр. Велика Кам'янка, Томаківка	Створення загальнодержавного заказника	65	2010	Створення регіонального ландшафтного парку
20.	Дніпрові Пороги (підвищення статусу, розширення)	Дніпропетровський, Солонянський, Синельниківський	18,0	Залишки дніпрових порогів, водні і узбережні системи Дніпра, петрофільні і степові системи, байраки	Створення регіонального ландшафтного парку	150	2005–2007	Створення національного природного парку
	Усього:		280,0 (8,7%)	–	–	2325	–	–

Виконуюча обов'язки
керуючого справами.

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 4 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/IV

**Перелік природних ядер екомережі регіонального (місцевого) значення, зарезервовані, існуючі,
що потребують розширення і оптимізації**

№ з/п	Назва природного ядра	Коротка характеристика	Термін створення за роками	Орієнтовна вартість проекту створення, тис. грн.	Порядковий номер згідно з рішенням облради від 19.03.2002 № 525	Адміністративний район	Місце розташування
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Назаренківські болота	Високотравно-болотний комплекс в оточенні відкритих агроландшафтів	2006	20	1	Царичанський	На північ від с. Назаренки
2.	Урочище Сад	Типова для степової зони ділянка, де зростають види рослин, які занесені до Червоної книги України	2006	15	2	Царичанський	Біля с. Ляшківка
3.	Дмухайлівський-Кушівський	Солончакуваті луки надзаплавних терас р. Орелі	2010	30	новий об'єкт	Царичанський, Магдалинівський	Між селами Гупалівка, Дмухайлівка, Кушівка, Преображенка
4.	Юр'ївський	Балково-степовий	2012	15	новий об'єкт	Царичанський, Магдалинівський	На захід від с. Юр'ївка

1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Пилипівський	Солончаково-лучно-степовий комплекс	2012	20	новий об'єкт	Царичанський	Між селами Преображенка, Пилипівка, Новопідкряж
6.	Урочище Жовтневе	Лучно-болотний комплекс підніжжя V тераси Дніпра з прилеглими балками	2007	15	3	Петриківський	Біля сіл Жовтневе, Новопідкряж
7.	Заплавка	Верхів'я р. Заплавка	2008	20	4	Магдалинівський	Біля с. Заплавка
8.	Топчинський	Степовий под	2006	15	5	Магдалинівський	Біля с. Топчине
9.	Прядівський	Придолинно-балковий комплекс	2006	20	6	Царичанський	На південь і захід від с. Прядівки
10.	Верхньочаплинський	Верхів'я р. Чаплинки	2008	25	7	Магдалинівський	Біля сіл Шевське та Дібровка
11.	Середньочаплинський	Придолинно-балковий	2008	25	8	Магдалинівський	Між с. Першотравенка, Євдокіївка, Шевченківка
12.	Річка Багатенька	Балкова система верхів'я р. Багатенької	2008	25	9	Новомосковський	Села Комсомольське, Попасне, Радсело, Гнатівка, Варварівка, Рівне, Привільне, Новостроївка
13.	Річка Кільченка	Долинний комплекс р. Кільченки	2008	20	10	Новомосковський	Між с. Троїцьке та м. Перещепине
14.	Губинський	Верхів'я р. Губинихи	2007	25	11	Новомосковський	Вище смт Губиниха
15.	Мар'янівсько-Кулебівський	Придолинно-балковий ландшафт із солонцевими комплексами	2007	20	12	Новомосковський	Між селами Мар'янівка, Новоскотувате

1	2	3	4	5	6	7	8
16.	Верхньокільченський	Витоки р. Кільчень (система степових балок)	2008	30	13	Магдалинівський і Новомосковський	Між селами Жданівка, Дудківка, Мар'ївка, Голубівка, Тарасівка
17.	Підпільний	Долина малої річки Підпільної	2007	20	14	Новомосковський	Між селами Підпільне та Піщанка
18.	Новоселівський	Плавні, реліктові галофільні діброви та луки	2007	25	15	Новомосковський	с. Новоселівка
19.	Самарські Плавні	Водно-болотні угіддя пониззя р. Самари	2008	90	16	Новомосковський і Дніпропетровський	Між містами. Новомосковськ і Дніпропетровськ
20.	Річка Татарка	Балково-степовий	2007	30	17	Новомосковський, Синельниківський	Між селами Вільне та Соколове
21.	Балка Ягідна	Балково-степовий	2007	25	18	Новомосковський, Синельниківський	Між селами Раївка та Соколове
22.	Урочище Могила Баба	Водороздільно-балковий	2009	30	19	Павлоградський	Села Оженківка, Червона Долина
23.	Балка Роздори	Водороздільно-балковий	2006	35	20	Павлоградський, Синельниківський	Села Романівка, Карабинівка
24.	Балка Широка	Водороздільно-балковий	2009	15	21	Новомосковський, Павлоградський	За 5 км на захід від с. Степове
25.	В'язівський	Байрачно-степовий басейну р. В'язівок	2009	55	22	Павлоградський, Юр'ївський	Між селами Чаплинка та В'язівок
26.	Мало-Тернівський	Долинно-степовий р. Мала Тернівка	2009	45	23	Павлоградський, Юр'ївський	Між селами Жемчужне та Вербки
27.	Балка Свідівок	Балково-степовий	2009	30	24	Павлоградський	с. Свідівок
28.	Тернівський	Степова долина р. Тернівки	2009	55	25	Павлоградський	Між с. Зелене та м. Тернівка

1	2	3	4	5	6	7	8
29.	Богуславський	Долинно-терасовий р. Самари	2009	30	26	Павлоградський	Між селами Богуслав, Богданівка, містами Тернівка та Павлоград
30.	Троїцько- Вишневський	Долинно-терасовий р. Вовчої	2009	35	27	Павлоградський	Між селами Троїцьке, Вишневе, Привовчанське
31.	Балка Городище	Балково-степовий	2010	15	новий об'єкт	Павлоградський	На північний захід від с. Малоолександрівка
32.	Надвовчанський	Придолинно-балковий правобережжя р. Вовчої	2007	35	новий об'єкт	Васильківський	Між селами Іванівка та Воскресенівка
33.	Малоолександрівський	Балково-степовий	2009	50	29	Павлоградський, Синельниківський	Між селами Козачий Гай та Малоолександрівка
34.	Надсамарсько- балковий	Придолинно-балковий	2011	30	новий об'єкт	Петропавлівський	Між селами Олександропіль та Коханівка
35.	Сухий Бичок	Придолинно-балковий	2009	25	31	Петропавлівський, Межівський	Між селами Малієве, Зоряне, Красногорівка і Самарське
36.	Балка Скелька	Балково-степовий	2010	25	32	Межівський	На північний схід від с. Наталівка
37.	Крутоярівський	Придолинно-балковий	2012	20	новий об'єкт	Межівський	Біля с. Крутоярівка
38.	Долина річки Бик	Придолинно-балковий	2010	30	33	Петропавлівський, Межівський	Між селами Андронівка та Самарське
39.	Росишки	Балково-степовий	2010	25	34	Петропавлівський, Межівський	Між смт Межова та сmt Петропавлівка
40.	Першотравенський	Балково-степовий	2009	20	35	Петропавлівський	Між с. Всесвятське та м. Першотравенськ

1	2	3	4	5	6	7	8
41.	Верхів'я балки Корсиківської	Балково-степовий	2010	15	новий об'єкт	Петропавлівський	На південний захід від с. Старий Колодязь
42.	Верхів'я балки Сухої	Балково-степовий	2010	15	новий об'єкт	Петропавлівський	На південний захід від с. Осадчі
43.	Олександропільський	Придолинно-балковий	2012	20	новий об'єкт	Петропавлівський	На південь та захід від с. Олександропіль
44.	Балка Погідня	Балково-степовий	2012	20	новий об'єкт	Петропавлівський	На північний захід від с. Вереміївка
45.	Василівсько-Уздівський	Балково-степовий	2012	25	новий об'єкт	Петропавлівський	На захід від с. Василівка
46.	Сидоренківський	Придолинно-балковий	2010	30	36	Петропавлівський, Межівський	Між селами Василівка та Миколаївка
47.	Річка Чаплина	Балково-степовий	2010	35	37	Петропавлівський, Васильківський, Покровський	Села Чаплине, Таранове, Новоандріївка, Володимирівка, Миколаївка, Кардаші
48.	Варламівський	Балково-степовий	2012	15	новий об'єкт	Юр'ївський	На південний схід від с. Варламівка
49.	Урочище Приорільське	Придолинно-балковий	2008	15	39	Юр'ївський	Між селами Улянівка та Чернявщина
50.	Голубівське (балки Дубова та Морозова)	Балково-степовий	2008	20	40	Юр'ївський	Між селами Новомосковське, Білозерське, Мандрівка
51.	Івано-Межиріцький	Балково-степовий басейну р. В'язівка	2009	25	41	Юр'ївський	Між селами Новомиколаївка та Юр'ївське

1	2	3	4	5	6	7	8
52.	Балка Левшинська	Балково-степовий	2006	30	42	Синельниківський, Дніпропетровський	Між селами Іванівка та Олександрівка
53.	Балка Сад	Балково-степовий	2006	15	43	Синельниківський	Біля с. Сад
54.	Річка Ворона	Придолинно-балковий	2007	30	44	Синельниківський	Між м. Синельникове та с. Суха Калина
55.	Урочище Хорошеве	Балково-степовий	2007	15	45	Синельниківський	с. Хорошеве
56.	Вербовий	Балково-степовий	2008	20	новий об'єкт	Синельниківський	На північ і захід від с. Вербова
57.	Урочище Зайцеве	Балково-степовий	2007	15	47	Синельниківський	На північ від с. Зайцеве
58.	Річка Осокорівка	Придолинно-балковий	2007	30	48	Синельниківський	Між селами Дубове, Опанасівка, Михайлівна, Воронове
59.	Нижньо-Терський	Придолинно-балковий, степовий	2007	35	49	Синельниківський	Між селами Славгород і Роздори
60.	Балка Суха	Балково-степовий	2007	20	50	Синельниківський	Між селами Водяне, Калинівка, Писарівка
61.	Пристін	Придолинно-схилувий	2007	25	51	Синельниківський	Між селами Вербова та Писарівка
62.	Середньо-Терський	Придолинно-балковий	2007	45	52	Синельниківський	Між селами Кодацьке та Зелений Гай
63.	Преображенський	Придолинно-терасовий, петрофільно-степовий, балковий	2006	25	53	Васильківський	Між селами Правда та Первомайське

1	2	3	4	5	6	7	8
64.	Річка Соломчина	Балково-степовий	2006	25	54	Васильківський	Між селами Широке, Рубанівське, Аврамівка, Червона Долина
65.	Бакаї	Долинно-заплавний (межиріччя р. Вовча і Верхня Терса)	2008	20	55	Васильківський	Між селами Павлівка, Вовчанське, смт Васильківка
66.	Дебальцівські лимани	Долинний заплавно-лимановий	2008	25	56	Васильківський	Між селами Дебальцеве, Перепеляче, Перевальське
67.	Новогригорівський	Балково-степовий	2008	20	57	Васильківський	Між селами Новогригорівка та Перепеляче
68.	Чаплино-Васильківський	Балки Правобережного макросхилу р. Вовча	2008	15	58	Васильківський	Села Чаплине, Григорівка, смт Васильківка
69.	Гришаї	Балково-степовий	2009	20	59	Васильківський, Петропавлівський	Між селами Дмитрівка, Гришаї, Артемівка
70.	Витоки річки Ковалиха	Балково-степовий	2011	15	60	Межівський	с. Новоолександрівка
71.	Сухарева Балка	Балково-степовий	2011	15	61	Межівський	с. Райполе
72.	Антонівський	Балково-степовий	2011	35	62	Межівський	Села Колона-Межова, Чугуєво, Федорівське, Тарасівна
73.	Верхів'я річки Кам'янки Вовчанської	Приводороздільно-балковий	2011	35	63	Межівський, Покровський	Між селами Новопавлівка, Тарасівка, Чаус, Демурине, Гаврилівка

1	2	3	4	5	6	7	8
74.	Чугуєво-Мар'ївський	Приводороздільно-балковий	2011	30	64	Межівський	Між селами Чугуєве, Мар'ївка, Новопавлівка
75.	Балка Горіхова	Водороздільно-балковий	2011	15	65	Межівський	За 4 км на північ від с. Дачне
76.	Іванівський	Пристінно-долинний	2011	35	66	Межівський	Між селами Дачне, Іванівка, Новопавлівка
77.	Урочище Вершина	Техногенно-степовий	2012	25	67	Покровський	На захід від с. Маломихайлівка
78.	Річка Гайчур	Ділянка долини р. Гайчур	2010	25	68	Покровський	Між с. Піщане та смт Покровське
79.	Старокасянівський	Балково-степовий	2010	15	69	Покровський	Між селами Зелена Долина та Черенкове
80.	Річка Янчур	Придолинно-степовий	2010	35	70	Покровський	Між селами Привілля, Вишневе, Данилівка
81.	Воронівський	Придолинно-балковий	2010	20	71	Покровський	Між селами Маліївка, Орестопіль
82.	Березо-Вишневський	Балковий з каскадом ставків	2010	20	72	Покровський	Між селами Березове, Вербове, Вишневе
83.	Отченашкові наділи	Лесові тераси р. Самари з степовими ділянками, луками та солонцями	2006	20	73	Дніпропетровський	Біля м. Підгородне
84.	Любимівські балки	Балкова система лівого берега р. Дніпра	2006	20	74	Дніпропетровський	Біля сіл Придніпрянське, Любимівка
85.	Чаплинські кучугури	Останці II тераси Дніпра	2006	15	75	м. Дніпропетровськ	м. Дніпропетровськ

1	2	3	4	5	6	7	8
86.	Горянівські озера	Система озер-стариць на лесових терасах р. Дніпра	2006	25	76	Дніпропетровський	смт Кіровське, с. Горянівське, м. Дніпропетровськ
87.	Партизансько-Обухівський ліс	Комплекс штучних і природних лісів із ділянками псамофітного степу та солончаками	2006	30	77	Дніпропетровський	Між с. Партизанське, смт Кіровське, м. Дніпропетровськ
88.	Діївські плавні	Ділянка плавнів р. Дніпра вздовж правого берега	2010	40	78	м. Дніпропетровськ	м. Дніпропетровськ
89.	Сухачівський нагірний	Заліснена балкова система	2010	25	79	м. Дніпропетровськ	м. Дніпропетровськ
90.	Балка Тунельна	Балково-лісовий	2008	35	новий об'єкт	м. Дніпропетровськ	м. Дніпропетровськ
91.	Балка Зміїна	Балка із виходами кристалічних порід	2006	15	80	Дніпропетровський	с. Новоолександрівка
92.	Краснопільський	Балково-степовий	2010	20	81	м. Дніпропетровськ, Дніпропетровський район	м. Дніпропетровськ, с. Дороге
93.	Урочище Войцехове	Заліснена балкова система	2010	25	82	м. Дніпропетровськ	ж/м Західний
94.	Ясно-Долинський	Балкова система	2010	35	новий об'єкт	Дніпропетровський	Між селами Ясне, Нове, Волинське та селищем Шевченко
95.	Урочище Грабове	Байрачна система	2011	35	83	П'ятихатський	Біля с. Біленщина
96.	Миколаївсько-Троїцькі байраки	Байрачна система басейну р. Омельник	2011	30	84	П'ятихатський	Між селами. Миколаївка, Троїцьке

1	2	3	4	5	6	7	8
97.	Червоно-Дериївський	Байрачна система	2006	25	85	П'ятихатський	Біля сіл Новотроїцьке, Червоно-Дериївка
98.	Лихівський	Лісостеповий комплекс р. Лихівка	2006	50	86	П'ятихатський, Верхньодніпровський	Між селами Заполички, Попівка, Ляхівка
99.	Урочище Ровеньки	Балкова система верхів'я р. Лихівка	2006	25	87	П'ятихатський	Між селами Жовтоолександрівка та Холодіївка
100.	Урочище Червона Гірка	Байрачно-степовий	2006	20	88	П'ятихатський	Між селами Запоріжжя та Червона Гірка
101.	Яківлівський	Байрачно-степовий	2011	20	89	П'ятихатський	Між селами Миронівка та Володимірівка
102.	Княжі байраки	Байрачно-степовий у верхів'ї р. Жовтої	2005	25	90	П'ятихатський	Біля сіл Жовтоолекса- ндрівка, Жовте
103.	Долина річки Жовта	Природні ділянки по берегових схилах р. Жовтої	2011	35	91	П'ятихатський	Між селами Жовте та Весело-Іванівка
104.	Червоний Луг	Приводороздільно- балковий	2011	20	92	П'ятихатський	Села Червоний Луг, Комісарівка
105.	Михайлівсь- кий	Приводороздільно- балковий	2011	20	новий об'єкт	П'ятихатський	Між селами Мишури- н Ріг та Михайлівка
106.	Катеринівсь- кий	Приводороздільно- балковий	2010	20	новий об'єкт	П'ятихатський	Між селами Плоське, Катеринівка, Степове
107.	Чигринівсь- кий	Байрачно-степовий	2012	20	новий об'єкт	П'ятихатський	Між селами Комсомольське та Демурино-Варварівка
108.	Зелений клин	Байрачно-степовий	2012	20	новий об'єкт	П'ятихатський	Між селами Зелений Клин, Липове та смт Лихівка

1	2	3	4	5	6	7	8
109.	Полтаво-боголюбівський	Балково-степовий	2012	15	новий об'єкт	П'ятихатський	Між селами Калинівка та Весело-Іванівка
110.	Мотина Балка	Балково-степовий	2014	15	новий об'єкт	П'ятихатський	с. Галино-Лозуватка
111.	Верхньо-саксаганський	Придолинно-балкова система	2006	30	98	П'ятихатський, Верхньодніпровський, Криничанський	Від с. Василівка до с. Саївка
112.	Домотканські Валуні	Берег р. Дніпро з виходами кристалічних порід і льодовиковими валунами	2006	15	новий об'єкт	Верхньодніпровський	Між селами Домоткань та Правобережне
113.	Мости	Затока Дніпродзержинського водосховища з островами	2010	50	100	Верхньодніпровський	Між селами Мишурич Ріг, Дніпрово-Кам'янка та Лихівка
114.	Бородаївські байраки	Байрачно-степовий, з узбережжям Дніпродзержинського водосховища	2009	45	101	Верхньодніпровський	Між селами Суслівка, Бородаївка, За полички та Правобережне
115.	Річка Грушівка	Придолинно-балковий, у басейні р. Грушівки	2010	40	102	Солонянський, Криничанський	Між селами Карайкове та Грушівка
116.	Суша Сура	Придолинно-балкова система р. Сухої Сури	2010	70	103	Криничанський, Дніпропетровський	Між м. Дніпродзержинськ та с. Сурсько-Михайлівка
117.	Витоки річки Саксагань	Балково-степовий	2007	25	104	Верхньодніпровський, П'ятихатський, Криничанський	Між селами Адалимівка, Теплівка, Полівське та Божедарівка

1	2	3	4	5	6	7	8
118.	Витоки річки Базавлук	Балково-степовий	2007	30	105	Криничанський	Між селами Козодуб, Кам'янчани, Зелена Долина та Адамівка
119.	Житлова Балка	Балковий	2007	25	106	Криничанський	Біля с. Новожитлівка
120.	Рекалівський	Придолинно-балковий, петрофільно-степовий	2006	30	107	Криничанський	Між селами Трудове, Покровка, Кудашівка та Болтишка
121.	Степовий каньон	Скельні виходи у балці й по узбережжю р. Базавлук	2006	25	108	Криничанський	Між селами Болтишка та Малософіївка
122.	Балка Сухенька	Придніпровська яружно-балкова система	2007	15	новий об'єкт	Криничанський	На південь від с. Романкове (у межах м. Дніпродзержинськ)
123.	Балка Шамишина	Придніпровська балкова система	2008	20	новий об'єкт	м. Дніпродзержинськ	м. Дніпродзержинськ
124.	Верхньо-Базавлуцький	Придолинно-балковий	2007	35	109	Криничанський	Між селами Адамівка, Чапаївка, Преображенка та Болтишка
125.	Нижньо-Сурський	Придолинно-степовий із скельними виходами	2010	50	110	Солонянський	Між селами Сурсько-Михайлівка та Новоолександрівка
126.	Річка Тритузна	Придолинно-балковий	2010	30	111	Солонянський	Між селами Григорівка, Сергіївка, Яворницькі та Аполонівка

1	2	3	4	5	6	7	8
127.	Верхів'я річки Комишувата Сура	Приводороздільно- балково-стєпова система	2012	45	112	Солонянський	Між сєлами Олександропіль, Китайгородка, Чумаки та Новопокровка
128.	Річка Любимівка	Придолинно-балковий	2012	30	113	Солонянський	Між сєлами Барвінок і Павлівка
129.	Новопокров- ський	Долинно-балковий стєповий	2010	40	114	Солонянський	Між сєлами Привільне та Новопокровка
130.	Антонівський	Балковий	2010	15	115	Солонянський	Між сєлами Горіхове та Червоний Садок
131.	Макортівсь- кий	Водосховище на р. Саксагань з прибережними балками	2012	50	116	Софіївський, П'ятихатський	Між сєлами Саївка та Макорти
132.	Балка Демурина	Балково-стєповий	2012	15	117	Софіївський, П'ятихатський	Між сєлами Демурино- Варварівка та Райполе
133.	Мар'є- Дмитрівсь- кий	Балково-стєповий	2007	25	118	Софіївський	Між сєлами Перше Травня, Червоне Поле та Кринички
134.	Витоки річки Кам'янка	Балково-стєпова система	2007	30	119	Софіївський, Криничанський	Між сєлами Червоний Орлик і Софіївка
135.	Новохор- тицькі Дубки	Цінні дубові лісові масиви	2012	25	120	Софіївський	с. Новохортиця
136.	Балка Солона	Басейн малої річки Солонї	2012	25	121	Софіївський, Криворізький	Між сєлами Дєвладове, Весєле Поле та Златоустівка
137.	Річка Жовтєнька	Басейн малої річки Жовтєнької	2012	50	122	Софіївський	Між сєлами Петровє та Кам'янка

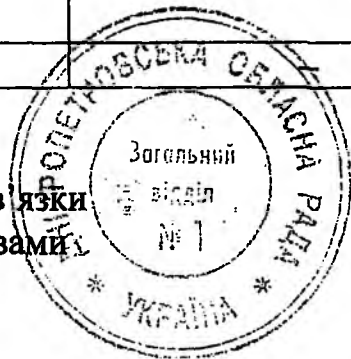
1	2	3	4	5	6	7	8
138.	Річка Базавлучок	Ділянки пристепової долини р. Базавлучок	2012	45	123	Софіївський, Апостолівський	Від с. Базавлучок до с. Слав'янка
139.	Середньобазавлучський	Складна придолинно-балкова система середньої течії р. Базавлук	2007	60	124	Криничанський, Солонянський	Між селами Малософіївка, Любимівка, Миколаївка, Томаківка та Вітрівка
140.	Річка Велика Кам'янка	Басейн р. Велика Кам'янка	2008	50	125	Томаківський, Нікопольський	Між селами Борисівка, Привільне та м. Марганець
141.	Запорізька Балка	Верхів'я степової балки	2010	15	новий об'єкт	Томаківський	с. Запорізька Балка
142.	Топилівський	Басейн р. Топила	2008	25	127	Томаківський	Між селами Зелений Клин та Топила
143.	Балка Грушевка	Придолинно-балковий степовий	2010	45	128	Томаківський	Між селами Стрюківка та Іллінка
144.	Урочище Ревун	Рукав Дніпра-Томаківки з заплавами ділянками	2008	35	129	Томаківський	Між селами Мар'ївка та Червоногригорівка
145.	Вищитарасівський	Берегові зсувні схили Каховського водосховища	2008	30	130	Томаківський	Між селами Вищитарасівка та Новокам'янка
146.	Новокиївський	Балково-степовий	2010	20	131	Томаківський	На схід від с. Новокиївка
147.	Ірис	Балково-степовий	2010	15	132	Томаківський	с. Мирове
148.	Покровсько-Чортомлицький	Балково-степовий	2008	15	133	Нікопольський	Між селами Покровське та Перевозівські Хутори

1	2	3	4	5	6	7	8
149.	Річка Солона	Басейн малої степової річки	2006	85	134	Солонянський, Нікопольський	Між селами Кашкарівка, Лебединське, Лукіївка, Новоселівка та Шолохове
150.	Балка Перевіск	Балково-степовий	2008	15	новий об'єкт	Нікопольський	На північ від с. Катеринівка
151.	Річка Мала Кам'янка (балка П'ятакова)	Басейн малої степової річки	2008	30	135	Нікопольський	Між селами Дмитрівка та Придніпровське
152.	Балка Пугачова	Балково-степовий	2006	20	136	Нікопольський	На північ від с. Червоногригорівка
153.	Капулівський	Балкова система із затокою Каховського водосховища	2006	15	137	Нікопольський	Між селами Високе та Капулівка
154.	Річка Сухий Чортомлик	Придолинно-балковий	2006	15	138	Нікопольський	Біля с. Менжинське
155.	Богданівський	Техногенний (відновлений)	2014	15	139	Нікопольський	Біля м. Орджонікідзе
156.	Середньо-кам'янський	Придолинно-балковий	2005	90	140	Софіївський, Апостолівський	Між селами Софіївка та Михайлівка
157.	Апостолівський	Балково-степовий	2008	25	новий об'єкт	Апостолівський	Між м. Апостолове, селами Михайло-Заводське та Запорізьке
158.	Балка Тернова	Ділянки узбережжя Південного водосховища і придолинних балок басейну балки Тернової	2006	35	142	Криворізький, Апостолівський	Між селами Травневе та Михайлівка

1	2	3	4	5	6	7	8
159.	Осокорівсько-Костромський	Балково-степовий	2014	25	143	Апостолівський	У 4 км на схід від с. Велика Костромка
160.	Мар'янський	Балково-степовий із затокою Каховського водосховища	2014	35	144	Апостолівський	Між селами Новосеменівка та Мар'янське
161.	Балка Шмиглова	Балково-степовий	2014	20	145	Апостолівський	На південь від с. Мар'янське
162.	Балка Зелена	Балково-степовий	2006	50	146	Широківський	Між селами Зелена Балка, Зелений Гай та Зелене
163.	Балка Визірка	Балково-степовий з техногенними ділянками	2006	20	147	Широківський	Північна околиця м. Інгулець
164.	Верхів'я річки Вербова	Ділянки долини з прилеглими балками	2006	45	148	Широківський	Від сіл Макарівка та Малинівка до південно-західної межі Дніпропетровської області
165.	Широківсько-Інгулецький	Ділянки природного ландшафту по берегах р. Інгулець	2006	30	149	Широківський	По р. Інгулець у межах Широківського району
166.	Балка Ковалева	Верхів'я степової балкової системи	2014	25	150	Широківський, Апостолівський	Села Весела Дача, Кошове
167.	Свистунівський	Балковий степовий комплекс	2006	30	151	Широківський	Від с. Свистунове до смт Широке
168.	Балка Приворотна	Балково-степовий комплекс	2010	25	152	Криворізький	Між селами Новоіванівка та Веселе Поле

1	2	3	4	5	6	7	8
169.	Грузький	Балково-степовий	2010	30	новий об'єкт	Криворізький	Між селами Грузьке та Грузька Григорівка
170.	Дубова Балка	Балковий природно-історичний	2010	15	новий об'єкт	м. Кривий Ріг	м. Кривий Ріг
171.	Річка Бокова	Долина р. Бокової з лісовим масивом і виходами скель	2010	20	155	Криворізький	Села Анастасівка, Валове
172.	Річка Боковенька	Ділянка нижньої течії р. Боковенька	2010	20	156	Криворізький	Села Павлівка, Христофорівка
173.	Карачунівський	Ділянки природного ландшафту вздовж Карачунівського водосховища	2012	50	157	Криворізький	Села Валове, Кіровка, Новогданцівка, Вільне, Інгулець
174.	Балка Північна Червона	Петрофільно-степовий балковий комплекс	2010	25	158	м. Кривий Ріг	м. Кривий Ріг
	Усього		-	4875	-	-	-

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 5 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

**Перелік найбільш важливих елементів (ядер) антропогенного походження
екологічної мережі Дніпропетровської області**

№ з/п	Назва об'єкта	Коротка характеристика	Рік створення	Орієнтовна вартість створення, тис. грн.	Адміністративний район	Місце розташування	Основні заходи
1.	2	3	4	5	6	7	8
1. Рекультивовані та відновлені землі після гірничодобувних робіт							
1.	Мар'янівський	Відвали ВАТ "ЦЗК"	2007	40	Криворізький	с. Мар'янівка	Створення заповідної території та відновлення природних комплексів згідно з проектом
2.	Суша Балка	Суша Балка	2007	40	м. Кривий Ріг	м. Кривий Ріг	—"
3.	Прикар'єрний	Відвали ВАТ "ІНГЗК"	2008	40	Широківський	м. Інгuleць	—"
4.	Інгuleцький	Відвали ВАТ "ІНГЗК"	2009	40	Широківський	м. Інгuleць	—"
5.	Кільцевий	Відвали ВАТ "ОГЗК"	2009	40	Нікопольський	с. Гірницьке	—"

1	2	3	4	5	6	7	8
2. Штучні водоймища, які мають важливе значення для збереження популяцій водоплавних птахів							
1.	Зелено-дольське водосховище	Штучне водосховище з великою площею водного дзеркала, розташоване в підзоні типчаково-ковилових степів	2010	45	Апостолівський	м. Зеленодольськ	Створення заповідної території та здійснення природоохоронних заходів згідно з проектом
2.	Ставкова система Самарського рибгоспу	Штучні ставки в долині р. Самари, високий рівень різноманіття орнітофауни	2007	45	Новомосковський	с. Олександрівка	—”—
3.	Ставкова система Петриківського рибгоспу	Штучні ставки в долині р. Протовчі (сучасне русло р. Орелі), місце гніздування багатьох рідкісних видів птахів	2008	45	Петриківський	с. Лобойківка, Петриківка	—”—
4.	Ставкова система Таромського рибгоспу	Ставкова система у заплаві р. Дніпро в межах Дніпровського міграційного коридору	2009	45	Дніпропетровський	м. Дніпропетровськ	—”—
	Усього		—	380	—	—	—

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 6 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

**Найважливіші об'єкти геологічної спадщини
в системі екологічної мережі Дніпропетровської області**

№ з/п	Назва об'єкту	Стисла характеристика	Значення
1	2	3	4
I. Стратиграфічні			
1.	Орлине гніздо	Відслонення залізистих кварцитів криворізької серії (петрологія, тектоніка, геоморфологія)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
2.	Балка Північна Червона	Відслонення порід скелеватської, саксаганьської та гданцевської світ криворізької серії (петрологія, геоморфологія)	Заказник загальнодержавного значення
3.	Токівські граніти	Відслонення гранітоїдів дніпропетровського комплексу середнього архею (петрологія, мінералогія, геоморфологія; гідролого-гідрогеологічний об'єкт)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
4.	Басанський кар'єр	Опорний розріз палеогену та неогену південного схилу Українського щита (палеонтологія, неотектоніка; геоекономічний об'єкт)	Пам'ятка природи місцевого значення
5.	Каховські кручі	Опорний розріз понтичного, меотичного та сарматського ярусів. Північне узбережжя Каховського водосховища на ділянці с. Вищетарасівка – с. Новокиївка (геоморфологія, палеонтологія; седиментолого-літологічний)	Заказник загальнодержавного значення
6.	Стратотип кодацького горизонту в Балці Сажавці	Опорний розріз континентальних четвертинних відкладень у балці Сажавці на південній околиці м. Дніпропетровська (геоморфологія; геоархеологічний)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
7.	Вихід на поверхню міжгірської світи олігоцену на р. Вовчій	Петрологія	Пам'ятка природи місцевого значення

1	2	3	4
II. Палеонтологічні			
8.	Рибальський кар'єр	Відслонення мандриківських верств верхнього еоцену (стратиграфія, петрологія; геоекономічний)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
9.	Біогерми верхнього сармату	Узбережжя Каховського водосховища в районі с. Вицетарасівка-Новокиївка (седиментолого-літологічний)	Пам'ятка природи місцевого значення
10.	Неостратотип томаківських верств	Тарханський ярус неогену в с. Кам'янка Нікопольського району (стратиграфія)	Пам'ятка природи місцевого значення
11.	Опорний розріз середнього сармату	Відслонення вапняків новомосковського горизонту в с. Суха Калина (стратиграфія)	Пам'ятка природи місцевого значення
12.	Опорний розріз середнього сармату біля смт Губініха	Стратиграфія	Пам'ятка природи місцевого значення
III. Геохронологічні			
13.	Відслонення порід центральноприазовської серії протерозою на р. Вовчий	Геоморфологія, петрологія, стратиграфія	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
14.	Монастирські скелі	Відслонення порід Дніпропетровського комплексу архею в м. Дніпропетровськ (петрологія, геоморфологія)	Пам'ятка природи місцевого значення
IV. Петрологічні			
15.	Відслонення скелеватської світи криворізької серії на лівому березі р. Інгулець	Поблизу робітничого селища ПГЗК (стратиграфія)	Пам'ятка природи місцевого значення
16.	Опорний розріз порід конкської серії верхнього архею	Балка Калинова у с. Малософіївка (стратиграфія)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
17.	Відслонення порід криворізької серії	Рудник Кірова в м. Кривий Ріг (стратиграфія)	Пам'ятка природи місцевого значення

1	2	3	4
18.	Карачунівські граніти	Відслонення докембрійських гранітоїдів у м. Кривий Ріг (геоморфологія, стратиграфія, гідролого-гідрогеологічний об'єкт)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
19.	Відслонення мігматитів середнього архею	У с. Лозоватка в Криворізькому районі (геоморфологія)	Пам'ятка природи місцевого значення
20.	Відслонення аркозових метапісковиків і метаконгломератів скельватської світи	У районі ПГЗК, на правому березі р. Інгулець (стратиграфія)	Пам'ятка природи місцевого значення
21.	Відслонення гранітоїдів архею	Біля с. Валового Криворізького району (геоморфологія)	Пам'ятка природи місцевого значення
22.	Відслонення плагіогранітів сурського комплексу	Виходи порід нижнього архею віком 2,9 млрд. років, які є петротипом сурського комплексу	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
23.	Відслонення білих слюдистих кварцитів скельватської світи в с. Новоселівка Широківського району	Геоморфологія, петрологія, стратиграфія	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
V. Мінералогічні			
24.	Шолоховський рожевий кварц	Мальовниче відслонення рожевого кварцу по р. Базавлук поблизу греблі Шолоховського водосховища (петрологічний, геоморфологічний)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
25.	Балка Кремінна	Кар'єр поблизу с. Отришки з відслоненнями мальончастого кременя (седиментолого-літологічний)	Пам'ятка природи місцевого значення
VI. Тектонічні			
26.	Неотектоніка в слаболітифікованих товщах	Розривні порушення в глинисто-мергельній товщі середнього сармату (стратиграфія, палеонтологія, геоморфологія)	Пам'ятка природи місцевого значення

1	2	3	4
VII. Геоморфологічні			
27.	Типовий рельєф горбистих пісків (кучугур) на першій та другій терасах р. Дніпро	У межах Дніпровсько-Орільського заповідника та поблизу с. Курилівка (седиментолого-літологічний)	Природний заповідник
28.	Волоські скелі	Відслонення гранітоїдів дніпропетровського комплексу на правому березі р. Дніпро у с. Волоське (петрологія)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
29.	Магматитово-гранітні скелі в районі с. Недайвода	Петрологія	Заказник загальнодержавного значення
VIII. Карстові (спелеологічні)			
30.	Балка Кобильна	Прояви карстових явищ на дні балки в понтичних відкладах (геоморфологія)	Пам'ятка природи місцевого значення
IX. Гляціологічні			
31.	Гора Калитва в районі с. Китайгорода	Льодовиковий відторженець, складений дислокованими породами палеогену, неогену та антропогену (геоморфологія)	Заповідне урочище у складі національного природного парку
32.	Валуни кінцевої морени дніпровського льодовика в районі с. Бородаївки на правому березі р. Дніпро	Геоморфологія	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
X. Седиментолого-літологічні			
33.	Лектостратотип сарматського ярусу	Відслонення біля с. Широке по р. Інгулець. Північний тип розрізу, представлений карбонатними фаціями (стратиграфія, палеонтологія)	Пам'ятка природи загальнодержавного значення
34.	Опорний розріз топилівських верств біля с. Новокам'янка Томаківського району	Палеонтологія, стратиграфія	Пам'ятка природи загальнодержавного значення

1	2	3	4
XI. Геоекономічні (підтип мінеральних ресурсів)			
35.	Степовий кар'єр (Стародобровольський)	Багаті залізні руди в відпрацьованому кар'єрі на півдні м. Кривий Ріг (петрографія, мінералогія)	Пам'ятка природи місцевого значення
36.	Північний кар'єр	Опорний розріз неоген- четвертинних відкладів (стратиграфія, седиментолого- літологічний)	Пам'ятка природи місцевого значення
37.	Кудашівські граніти	Відслонення сірих порфіроподібних гранітів Кудашівського масиву по р. Базавлук (петрологія)	Пам'ятка природи загально- державного значення
38.	Просянівське родовище первинних каолінів	Геоморфологія, геохімія	Заказник місцевого значення
39.	Покровський кар'єр по видобутку марганцевих руд	Розріз шостої надзапальної тераси р. Дніпро (стратиграфія, палеонтологія, геоморфологія)	Пам'ятка природи загально- державного значення
40.	Опорний розріз середнього сармату та новопетровської світи в Самотканському кар'єрі	Поблизу м. Вільногірськ Верхньодніпровського району (стратиграфія, седиментолого- літологічний)	Пам'ятка природи загально- державного значення
XII. Вулканічні			
41.	Метабазальти Сурської структури	Відслонення метаморфізованих вулcano-плутонічних порід пізньоархейського віку у вигляді скель висотою до 5 м уздовж правого берега р. Сури (петрологія, мінералогія)	Пам'ятка природи загально- державного значення
42.	Аполонівський палеовулкан	В Аполонівському кар'єрі спостерігаються унікальні для докембрію фрагменти палеовулканічної споруди центрального типу	Пам'ятка природи загально- державного значення

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

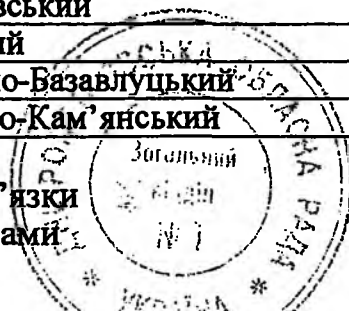
А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 7 до додатка
до рішення обласної ради
від 22 березня 2006 року
№ 768-33/ІУ

Найважливіші екологічні коридори Дніпропетровської області

№ з/п	Назва коридору
Національні екологічні коридори:	
1.	Дніпровський меридіональний
2.	Південноукраїнський степовий
Регіональні екологічні коридори:	
На Лівобережжі:	
1.	Орільський
2.	Прядівський
3.	Чаплинський
4.	Багатенький
5.	Губининський
6.	Кільченський
7.	Самарський долинно-річковий
8.	Татарківський
9.	Чаплино-Самарський
10.	Тернівський
11.	Солоно-Вовчанський
12.	В'язівський
13.	Малотернівський
14.	Самарський міждолинно-балковий
15.	Вовчанський
16.	Воронівський
17.	Осокорівський
18.	Нижньотерський
19.	Середньотерський
20.	Верхньотерський
21.	Гайчур-Янчурівський
22.	Кам'янсько-Вовчанський
На Правобережжі:	
23.	Омельниківський
24.	Домотканський
25.	Самотканський
26.	Сурський
27.	Тригузненський
28.	Грушевський
29.	Саксаганський
30.	Базавлуцький
31.	Кам'янський
32.	Томаківський
33.	Інгулецький
34.	Жовтеньківський
35.	Боковеньківський
36.	Вербівський
37.	Жовтий
38.	Солоно-Базавлуцький
39.	Велико-Кам'янський

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.3.	Розроблення та затвердження типових режимів охорони зарезервованих територій (проектів ядер, коридорів і буферних зон), які діятимуть до затвердження проектів створення та організації територій	—	2006		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Проектно-дослідні, інвентаризаційні та кадастрові роботи	Головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області	2006–2015	10400	1040	1155	1215	1260	1050	975	980	965	935	825
2.1.	Розробка проекту формування екологічної мережі області	—	2006–2014	540	60	60	60	60	60	60	60	60	60	—
2.2.	Розробка проектів створення (розширення) та організації територій природних ядер національного значення	—	2006–2014	2285	300	300	300	300	300	300	200	200	85	—
2.3.	Розробка проектів відведення земель для об'єктів, у межах яких вилучаються земельні ділянки для надання в постійне користування національних природних парків та заповідників	—	2006–2009	320	80	80	80	80	—	—	—	—	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3.	Практичні заходи	Головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області	–	19130	965	1170	1400	1665	1940	2330	2220	2370	2510	2560
3.1.	Утримання та збереження об'єктів природно-заповідного фонду області	–"–	2006–2015	9490	295	460	580	765	950	1330	1140	1240	1340	1390
3.2.	Винесення меж об'єктів природно-заповідного фонду в натуру	–"–	2006–2015	4900	350	350	400	450	500	500	550	600	600	600
3.3.	Виготовлення і встановлення інформаційно-межових знаків	–"–	2006–2015	500	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
3.4.	Проектування та створення захисних лісонасаджень і полезахисних лісосмуг з урахуванням системи екологічних коридорів і екологічної відповідності (типів лісорослинних умов)	–"–	2006–2015	800	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
3.5.	Створення регіонального міжвідомчого науково-дослідного центру з питань заповідної справи	–"–	2006–2015	2300	120	120	180	220	250	250	280	280	300	300

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3.6.	Створення цифрової геоінформаційної бази даних природно-заповідного фонду із застосуванням GPS-технологій	—"	2006–2015	280	20	20	30	30	30	30	30	30	30	30
3.7.	Проведення базових екологічних досліджень природних екосистем на Присамарському Міжнародному біосферному стаціонарі	—"	2006–2015	370	30	30	30	30	30	40	40	40	50	50
3.8.	Створення та утримання мережі моніторингових стаціонарів у межах природних ядер екомережі різного рівня	—"	2007–2015	260	—	20	20	20	30	30	30	30	40	40
3.9.	Здійснення заходів, що впливають з виконання зобов'язань України за міжнародними угодами	—"	2006–2015	230	20	40	30	20	20	20	20	20	20	20
4.	Інформаційні та освітньо-виховні заходи	Головне управління промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області	2005–2015	1240	85	90	100	110	125	130	150	150	150	150
4.1.	Інформування населення про роль екологічної мережі в дотриманні екологічної рівноваги регіону і окремих районів	—"	2005–2015	290	20	20	25	25	30	30	35	35	35	35

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4.2.	Створення веб-сайту в мережі Інтернет, присвяченого проблемам розбудови екомережі області та заповідній справі	—"	2006–2015	165	20	20	20	15	15	15	15	15	15	15
4.3.	Створення відеопродукції, присвяченої проблемам дикої природи та розбудови екомережі	—"	2005–2015	370	20	20	25	30	35	40	50	50	50	50
4.4.	Розповсюдження інформації через мережу навчально-виховних закладів (у вигляді друкованих видань, CD-ROM, відеокасет та ін.)	—"	2005–2015	415	25	30	30	40	45	45	50	50	50	50
	Разом:			30950	2180	2505	2715	3035	3115	3435	3350	3485	3595	3535

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

Додаток 9 до додатка
до рішення обласної ради
від 22.03. 2006 року
№ 768-33/ІУ

**Орієнтовні обсяги фінансування програми формування національної екологічної мережі
Дніпропетровської області на 2006–2015 роки**

тис.грн.

№ з/п	Найменування заходів	Строки виконання, за роками	Загальний обсяг	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
1.	Формування правової бази розвитку екомережі області	2006–2007	180	90	90	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Проектно-дослідні, інвентарі-защитні та кадастрові роботи	2006–2015	10400	1040	1155	1215	1260	1050	975	980	965	935	825
3.	Практичні заходи	2006–2015	19130	965	1170	1400	1665	1940	2330	2220	2370	2510	2560
4.	Інформаційні та освітньо-виховні заходи	2006–2015	1240	85	90	100	110	125	130	150	150	150	150
	Разом:		30950	2180	2505	2715	3035	3115	3435	3350	3485	3595	3535

Виконуюча обов'язки
керуючого справами

А.Л.РИЖЕНКО

ПАСПОРТ
регіональної цільової програми

1. Назва: Програма формування та розвитку національної екологічної мережі Дніпропетровської області на 2006–2015 роки.

2. Підстава для розроблення: Закон України “Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки”, Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2001 року № 1603 “Про утворення Координаційної ради з питань формування національної екологічної мережі”, розпорядження голови облдержадміністрації від 22 червня 2004 року № 261-р-04, доручення першого заступника голови Дніпропетровської облдержадміністрації від 25 листопада 2002 року № 7984/02-44 “Про розробку регіональної програми формування національної екологічної мережі”.

3. Регіональний координатор: відділ природоохоронних ресурсів управління природних ресурсів та економічного аналізу головного управління промисловості та розвитку інфраструктури Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

4. Регіональний замовник: головне управління промисловості та розвитку інфраструктури Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Державне управління екології та природних ресурсів в Дніпропетровській області.

5. Мета програми: формування єдиної територіально-функціональної системи екологічної мережі в Дніпропетровській області.

6. Початок: березень 2006 року, **закінчення:** грудень 2015 року.

7. Терміни виконання: 2006–2015 рр.

8. Загальні обсяги фінансування: за рахунок державного, місцевих бюджетів і джерел, не заборонених чинним законодавством, орієнтовно становлять 30,95 млн. грн.

9. Очікувані результати виконання:

принципове поліпшення якості довкілля для людей (як результат зростання площі лісів, лук та степів, збереження і відновлення водозбірних площ річок, захист від ерозії і т.д.);

підтримка та розвиток екологічно обґрунтованих та екологічно чистих видів господарювання (сільське господарство з обмеженням використання пестицидів, розвиток рекреації та туризму як альтернатива екологічно небезпечним видам господарювання);

збереження всього комплексу біорізноманіття природної флори та фауни Дніпропетровщини.

10. Контроль за виконанням: головне управління промисловості та розвитку інфраструктури Дніпропетровської обласної державної адміністрації за результатами виконання регіональної цільової програми готує звіт.